Poštnina plačana v gotovini. Št. 178 a. mariborska izdaja mi izšla

Leto LXXIII., št. 178 Ljubljana, torek 6. avgusta 1940 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5 Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Prva faza sofijskih pogajanj končana

Bolgarski tisk objavlja prvič rezultate razgovorov v Solnogradu: Rumunija se mora pokoriti nasvetom Rima in Berlina glede bolgarskih teritorialnih zahtev — Edino sporno vprašanje glede vrnitve Dobrudže je mesto Silistrija

Sofija, 6. avg. AA. (Stefani). **Prva faza pogajanj med Bolgarijo in Rumunijo je končana. Rumunski beograjski poslanik Cadere je imel več sestankov s Filovom in Popovom, snoči se je pa odpeljal iz Sofije v Bukarešto.**

Sofija, 6. avg. e. O razgovorih, ki jih je imel rumunski poslanik Cadere v Sofiji s predsednikom vlade dr. Filovom in zunanjim ministrom Popovom ni bilo izdano nobeno službeno obvestilo, v poučeni javnosti pa se je mnogo govorilo o namenu njegove misije. Bolgarska javnost je sedaj še bolj nestrpna glede vrnitve južne Dobrudže.

Bolgarski tisk je poln poročil svojih dopisnikov iz Berlina in Rima o stališču Rumunije glede zadovoljitve bolgarskih in madžarskih zahtev. »Slovo« je včeraj objavilo poročilo svojega berlinskega dopisnika, v katerem poudarja, da sta predsednik vlade dr. Filov in zunanji minister Popov izjavila kancelarju Hitlerju ter njegovemu zunanjemu ministru Ribbentropu lojalnost Bolgarije do osi Rim—Berlin. To bo olajšalo izgraditev nove Evrope in zato Nemčija in Italija nimata razloga, da ne bi podpirali bolgarskih zahtev. **Če bi Rumunija ne sledila nasvetom osi Rim—Berlin glede bolgarskih teritorialnih zahtev, bo Nemčija izrekla svojo težko besedo, ako bo to nujno potrebno. Razvoj dogodkov zaradi sedanjega stališča Rumunije v nobenem primeru ne bo zadržan.**

To poročilo je izzvalo v bolgarski javnosti izredno pozornost, kajti s tem so prvič prišli v javnost jasno in nedvoumno rezultati razgovorov v Solnogradu.

Sofija, 6. avg. e. Glede na razgovore rumunskega poslanika Cadere z bolgarskimi državniki se poudarja, da je bilo edino sporno vprašanje, vprašanje mesta Silistrije. Bolgarija zahteva vrnitev tega mesta, da dobi meje z Rumunijo iz leta 1912, tako da bo Silistrija okoli 70 km oddaljena od rumunske meje. V razgovorih je bilo tudi govora o povrnitvi škode, ki jo je imela Bolgarija s tem, da je Rumunija upravljala 20 let Dobrudžo. Omenja se odškodninska vsota 18 milijard levov.

Glede bolgarske delegacije, ki se bo pogajala z rumunsko vlado, trdijo, da je delegacija že sestavljena in da jo bo vodil finančni minister Božilov. V delegaciji je tudi zunanji minister Popov. V delegaciji bo nadalje predstavnik vojske kot vojaški strokovnjak, omenja se general Popov, poveljnik garnizije v Varni. Omenjata se še Molov kot strokovnjak za državne dolgove in Penakov kot poznavalec Dobrudže.

Pogajanja z Madžarsko se niso pričela

Bukarešta, 6. avg. e. Glede pogajanj z Madžarsko trdijo v dobro informiranih krogih, da vlada v tej smeri ni napravila službeno še nobenega koraka. Rumunska vlada si prizadeva, da bi se sporazumela z narodnimi prvaki iz Transilvanije in Banata, ki so odločno proti odstopitvi rumunskega ozemlja Madžarski. Ti voditelji so se celo izjavili proti zamenjavi prebivalstva, češ da je Rumunija izvedla v Transilvaniji in Banatu agrarno reformo in dala vsem kmetom zemljo, rumunska manjšina na Madžarskem pa ni dobila ničesar od madžarske vlade. Vse kaže, da se pogajanja med Madžarsko in Rumunijo glede spornih teritorialnih vprašanj še ne bodo tako kmalu pričela. V rumunskih političnih krogih pa so z zadovoljstvom vzeli na znanje, da je madžarski tisk v zadnjem času znatno zmernejši glede zahtev, ki jih ima Madžarska do Rumunije.

Bukarešta, 6. avg. s. (United Press.) Izvedelo se je, da so zastopniki Železne garde včeraj sporočili ministrskemu predsedniku Gigurtu, da ne bodo več podpirali njegove vlade, če bi vlada pristala na odstopitev Transilvanije ali tudi samo njenega dela Madžarski.

V rumunskih vladnih krogih v zvezi s to zahtevo Železne garde ne prikrivajo nevarnosti neposrednega izbruha vladne krize. V rumunskih uradnih krogih je sicer zadnje čase prevladovalo stališče, da bi Rumunija odstopila Bolgariji južno Dobrudžo s pogojem, da ji potem ne bi bilo potrebno napraviti nobenih koncesij Madžarski. Na drugi strani pa je bilo tudi slišati, da je rumunska vlada že pristala na manjše koncesije Madžarski ter je vsaj v načelu izrazila tudi pripravljenost, da odstopi del ozemlja Madžarski.

Splošna vojaška dolžnost v Ameriki

Sinoči je vojaški odbor senata sprejel zakonski predlog o uvedbi splošne vojaške obveznosti — Na podlagi tega zakona bo rekrutiranih 12 milijonov mož v starosti od 21. do 31. leta

Washington, 6. avg. s. (Columbia B. C.). Vojaški odbor senata je **snoči s 13 proti 3 glasovi odobril uvedbo obvezne vojaške dolžnosti v Zedinjenih državah, vendar v nekoliko drugačni obliki, kakor jo je predložilo vojno ministrstvo. Sedaj pride predlog še pred plenum senata, kjer bo verjetno sprejet še v tekočem tednu.**

Pred vojaškim odborom senata se je razvila o uvedbi vojaške dolžnosti daljša debata. Nekaj govornikov se je zavzemalo proti predlogu, odločil pa je nastop predsednika vojaškega odbora Shepholda, ki je dejal, da je uvedba vojaške dolžnosti po njegovem mnenju potrebna zato, ker bo po njegovem trdnem prepričanju Nemčija poskusila napad na Zedinjene države.

V sedanji obliki predvideva predlog, kakor ga je sprejel vojaški odbor, uvedbo enoletnega vojaškega vežbanja za vse moške med 21. in 31. letom. S tem bi bilo obvezanih za vojaško službo skupno 12 milijonov mož. Ker pa bodo upoštevane mnoge oprostitve, računajo, da bo mogoče poklicati na obvezno vežbanje samo približno 4 in pol milijona mož. Čim bo zakonski predlog šel skozi obe zbornici ter ga bo podpisal tudi predsednik Roosevelt, bo po info[illegible] vojaških krogov takoj vpoklican prvi letnik ameriških vojaških obveznikov. Računajo, da bo štel prvi kontingent vpoklicanih rezervistov 400 tisoč mož, ter da bodo pričeli z vežbanjem že okoli 1. oktobra. Drugi kontingent prav tako 400.000 mož naj bi bil vpoklican že v začetku prihodnjega leta.

Novi vojaški zakon bo predvideval tudi, da sme predsednik države v mirnem času mobilizirati za vežbe nacionalno gardo oziroma milico. Računajo, da bo izmed 360.000 mož milice še letos vpoklicanih 55.000 mož.

Veliki ameriški manevri

New York, 6. avg. e. (Reuter). V Zedinjenih državah so se začeli veliki manevri, katerih se udeležuje nad 100.000 mož, članov narodne garde in rezervistov. Manevri imajo najresnejši značaj, čeprav se občuti pomanjkanje zadostne opreme vojske. Poseben namen manevrov je preizkušnja letalstva v zvezi z drugimi vrstami vojske, zlasti z mornarico.

Obramba Anglije prvi pogoj za varnost Amerike

Washinton, 6. avgusta. s. (Ass. Press.) Summer Welles je izjavil včeraj na konferenci tiska, da je predlog generala Pershinga, naj bi Zedinjene države prodale Angliji 50 starih rušilcev, vreden resnega preudarka.

New York, 6. avg. s. (Columbia B. C.) »New York Herald Tribune« komentira zahtevo generala Pershinga naj bi Zedinjene države prodale Angliji 50 starih rušilcev ter se postavlja popolnoma na stališče generala Pershinga. Republikansko glavno glasilo pravi, da je obramba Anglije prvi pogoj za varnost Zedinjenih držav in da morajo zato Zedinjene države storiti vse, da pomagajo Angliji in ji ne smejo odreči nobene pomoči.

Inspekcijsko potovanje predsednika Roosevelta

Washington, 6 avg. s. (Stefani.) Predsednik Roosevelt odide v kratkem na inspekcijsko potovanje. Pregledal bo obrambne naprave, zlasti v pristaniščih v Virginiji.

Sirija spet v ospredju

Diplomatska aktivnost Nemčije in Italije na Bližnjem vzhodu bi mogla povzročiti velik preobrat v arabskih deželah

Ankara, 6. avg. j. (EEF). Obrambne priprave v Turčiji se počasi dopolnjujejo **in zaključujejo. Turški generalni štab je odločen, da niti najmanjše podrobnosti ne prepusti slučaju.** Po vsej deželi se rekvirirajo konji in živina. V nekaterih provincah so ceste doslovno zatlačene s korakajočimi vojaškimi kolonami.

Vest, da bo v kratkem prispela v Sirijo nemško italijanska komisija, kakor to določa pogodba v premirju s Francijo, se še zmerom trdovratno vzdržuje. Na merodajnih mestih v Italiji oziroma v Nemčiji za te vesti ni mogoče dobiti nobenega službenega potrdila, toda vesti se tudi ne demantirajo.

Jasno je, da bi navzočnost take nadzorstvene komisije osnih držav v Siriji zelo izpremenila sedanji položaj na Bližnjem vzhodu. Čeprav Sirija formalno še zmerom pripada Franciji ter se ravna po navodilih Petainove vlade, je vendar na drugi strani doslej obdržala v neizpremenjeni obliki vse svoje odnošaje in zvezo s sosednimi deželami. Sirija je namreč skupaj z Libanonom v veliki meri odvisna od trgovine s svojimi sosedi, zlasti od trgovskih zvez s Palestino, V primeru če bi poskušala komisija osnih držav izvrševati v Siriji nekako vrhovno oblast, bi se morali seveda nujno izpremeniti njeni odnošaji do sosednih držav in je vobče še vprašanje, ako bi se ti odnošaji ne prekinili. Računati je treba slednjič tudi še z domačim arabskim prebivalstvom, ki taki izpremembi ni naklonjeno.

Ankara, 6. avg. e. (Evropa Press). V turških političnih in diplomatskih krogih živahno komentirajo vest o prihodu nemško italijanske komisije, ki hoče v Ankari proučiti položaj. Listi pravijo, da se je pričela s prihodom te komisije v Ankaro diplomatska aktivnost Nemčije in Italije na področju Bližnjega vzhoda. V diplomatskih krogih poudarjajo, da zadnji govor Molotova ni bil brez vpliva na ojačenje nemško italijanske akcije na tem področju. Italijanski polslužbeni tisk je že mnogo prej pisal o potrebi intervencije v Palestini. Ta cilj je v neposredni zvezi s petrolejskimi viri v Mosulu. Pričela se je že politična akcija med Arabci, ki organizirajo razne manifestacije in demonstracije. Vse to kaže, da je politika v arabskih deželah v znamenju velikega preobrata. V Ankari pričakujejo vidnega vpliva evropske vojne na Bližnji vzhod, ker more vsak trenutek nastopiti preobrat, ki bo imel velike posledice na odnošaje moči v tem področju. Nekateri trdijo celo, da se bo vojna v Evropi dasi v drugi obliki in drugih okoliščinah prenesla na Bližnji vzhod.

Moskva — Rim

Rim, 6. avg. e. Po izjavah komisarja Molotova o zboljšanju odnošajev s Sovjetsko zvezo in Italijo govore v rimskih političnih krogih o možnosti bližnjih in neposrednih stikov med Moskvo in Rimom. **V tem pogledu je značilno pisanje italijanskega tiska, ki je prej močno poudarjal protiboljševiško stališče, sedaj je pa opustil te vrste propagando, na drugi strani pa piše sovjetski tisk čedalje bolj simpatično o italiajnskih zmagah. Pri morebitnem urejanju odnošajev med Sovjetsko zvezo in Italijo bo glavni problem sovjetska težnja po razširjenju ruskega vpliva do Sredozemskega morja.** V tej luči je treba gledati nadaljnjo fazo balkanskopodunavskih dogodkov.

Resna poostritev angleško japonskih odnosov

Japonska vlada grozi s prekinitvijo diplomatskih odnošajev — Tudi angleška vlada je izročila Japonski noto

London, 6. avg. s. (Ass. Press). Izvedelo se je, da je izročil japonski veleposlanik po nalogu svoje vlade angleški vladi zahtevo, da pojasni aretacije japonskih državljanov v Angliji. Za primer, da ne dobi zadovoljivega pojasnila, grozi japonska vlada s prekinitvijo diplomatskih odnošajev.

Na drugi strani je po zanesljivih informacijah tudi angleška vlada izročila japonski vladi noto, v kateri zahteva izpustitev vseh aretiranih angleških državljanov.

London, 6. avg. s. (Columbia B. C.) Zastopnik japonskega poslaništva je izjavil včeraj, da glede aretacije japonskih državljanov v Angliji čaka poslaništvo še nadaljnjih navodil iz Tokia. Zastopnik je dejal, da so pojasnila, ki so jih doslej dala glede aretacije angleška oblastva, nezadostna.

Japonski državljani v Angliji so bili baje obdolženi simpatij za totalitarne države.

London, 6. avg. s. (Reuter). Notranje ministrstvo je sinoči objavilo, da je bil eden izmed obeh Japoncev, ki sta bila pretekli teden v Londonu aretirana, namreč, zastopnik ladijske družbe Mukihara, zopet izpuščen.

Tokio, 6. avg. s. (United Press.) Občinski svet v Osaki je včeraj sprejel resolucijo, da bo v Osaki sklicano javno zborovanje proti Angliji. Resolucija občinskega sveta je bila poslana takoj japonskemu zunanjemu, vojnemu in mornariškemu ministrstvu, kakor tudi angleškemu veleposlaniku Craighieu.

Tokio, 6. avg. s. (Reuter). Uradna japonska agencija objavlja, da so zastopniki angleškega veleposlaništva, angleški konzul in glavni Reuterjev dopisnik na Japonskem pregledali pismo, ki ga je zapustil umrli Reuterjev poročevalec Cox v Tokiu ter so ugotovili, da je pismo res lastnoročno napisal Cox.

K temu pripominjajo v uradnih angleških krogih v Tokiu, da ni podalo angleško veleposlaništvo nobene izjave glede avtentičnosti pisma, ki ga je baje Cox zapustil.

Tokio, 6. avg. s. (Stefani) Tu se je sestal včeraj izvršni odbor indijskih emigrantov, ki se zavzemajo za neodvisnost Indije. Odbor je soglasno odobril resolucijo, ki obsoja angleško postopanje z japonskimi državljani. V japonskih krogih sleiko prej poudarjajo, da mora Japonska prevzeti pod svojo zaščito vse narode v južnovzhodni Aziji.

Japonska ekspanzija

Tokio, 6. avg. s. (Stefani). Ministrski predsednik princ Konoje je sprejel v avdienco generala Koišo, ki odide kot posebni japonski poslanik v Nizozemsko Vzhodno Indijo. Njegovemu odhodu pripisujejo poseben pomen.

New York, 6. avg. s. (Columbia B. C.) »New York Daily News« pišejo v zvezi s poročili o japonskih namerah za osvojitev francoske Indokine in Nizozemske Vzhodne Indije, da ne obstoji za Zedinjene države noben moralni razlog, da bi takim japonskim nameram nasprotovale. List pravi, da sta tako Francija kakor tudi Nizozemska v svojih azijskih kolonijah vodili protidemokratsko politiko in da se morajo zato Zedinjene države glede morebitne japonske ekspanzije v tej smeri postaviti na realistično stališče.

New York, 6. avg. AA. (Stefani). **United Press poroča, da je japonska zahtevala od francoske vlade, da ji dovoli ustanoviti pomorske baze v Indokini in da jamči za sporazum, s katerim se predvideva znatno povečanje izvoza iz Indokine. Edinice japonskega vojnega brodovja so odplule iz Formoze v Južno Kitajsko.**

Madžarska gospodarska delegacija v Moskvi

Budimpešta, 6. avg. e. Madžarska gospodarska delegacija je dospela v Moskvo, kjer bo ostala nekaj tednov in skušala poglobiti gospodarske odnošaje med Madžarsko in Sovjetsko zvezo. Delegacija šteje 6 članov. Madžarski gospodarski krogi menijo, da bo Madžarska po uspelih pogajanjih lahko uvažala iz Rusije večje količine sirovin, izvažala v Rusijo pa električne aparate, plemensko živino, nekatere vrste strojev itd.

Hitler v Berlinu

Berlin, 6. avg. e. (TCP.) Od včeraj popoldne je kancelar Hitler spet v Berlinu. Po prihodu v prestolnico se je razgovarjal z maršalom Göringom, zunanjim ministrom Ribbentropom, vrhovnim poveljnikom Brauchitschem in drugimi vodilnimi osebnostmi.

Julius Streicher umrl

London, 6. avg. s. (Reuter.) Po informacijah, ki so prišle preko nevtralnih virov iz Nemčije, je umrl v Nemčiji znani nacionalno socialistični voditelj Julius Streicher.

Francija prosi Ameriko za živež

Washington, 6. julija. AA. (DNB). Pomočnik zunanjega ministra Sumner Welles je izjavil, da je francoska vlada zaprosila Zedinjene države za pošiljanje življenjskih potrebščin v Francijo.

Normalni odnošaji z Italijo

Rim, 6. avg. e. Zaradi demantijev raznih vesti iz angleškega vira o odnošajih med Jugoslavijo in Italijo posvečajo rimski politični krogi veliko pozornost temu problemu. Italijanski tisk je objavil demanti glede obstoja nekih zemljevidov velike Albanije, ki obsega tudi del Jugoslavije in del Grčije. Vse te vesti so po tem demantiju izmišljene, če pa obstojajo taki zemljevidi, so jih mogli izdati samo angleški agentje. Angleška propaganda je še vedno aktivna. V zvezi z razgovori v Solnogradu o ureditvi spornih vprašanj na Balkanu in v Podunavju so se v inozemstvu razširile tudi vesti o potovanju jugoslovenskih državnikov v Rim. Tudi italijanski listi so o tem pisali. V rimskih političnih krogih pa trdijo, da so vse te vesti neosnovane. Odnošaji med Italijo in Jugoslavijo se razvijajo normalno na podlagi obstoječe pogodbe in tudi po smernicah, ki so bile določene z vojno proti Franciji in Angliji. Ves balkansko podunavski problem spada v pristojnost Nemčije, Italije in Rusije.

Angleški glas o grški politiki

London, 6. avg. j. (TOP). »Times« prinašajo k četrti obletnici avtoritativne vlade na Grškem naslednje pripombe:

Z velikimi proslavami je grški narod izkazal ministrskemu predsedniku Metaxasu svojo hvaležnost za spretnost, s katero je umel Grčiji ohraniti njeno nevtralnostno pozicijo v sedanji vojni zmedi, ne da bi mu bilo treba to svojo politiko žrtvovati za narodno neodvisnost, oziroma za narodovo čast. Metaxasova vloga ni bila lahka. Simpatije grškega naroda so že dolgo na strani Anglije in Francije. Nezaupanje, ki vlada v Grčiji do Italije, ni bilo mogoče razpršiti niti potem, ko je bil lani oktobra sklenjen znani grško-italijanski prijateljski in nenapadalni pakt. Krfski incident iz leta 1923 je na Grškem še v svežem spominu in kolikor bi se bil že pozabil, je spomin nanj oživela aneksija Albanije.

Interes, ki ga zadnji čas kaže Rusija za balkanske države, propaganda v Bolgariji in zadnje težave Rumunije so tudi Grčiji prizadejale novih skrbi. Toda vse te izpremembe in težave v mednarodnem svetu niso mogle grškega ministrskega predsednika pripraviti do tega, da bi se bil kakor Rumunija odrekel garancijam zavezniških držav, prav tako se ni pustil premotil od prigovarjanja raznih struj na Grškem, ki zagovarjajo preusmeritev grške politike in naslonitve na druge sile. Prav te struje predstavljajo največjo nevarnost za današnji nevtralnostni položaj Grčije. Kakorkoli se že ocenjuje Metaxosova politika v minulih štirih letih, vendar se mirno lahko reče, da nihče, ki nima prave slike o težkočah balkanskih držav, nima pravice kritizirati Metaxasove politike.

Slovaška gospodarska delegacija v Beogradu

Sofija, 6. avg. e. (Evropa Press). Včeraj je dospela v Sofijo slovaška gospodarska delegacija, ki bo načela trgovinska pogajanja z bolgarsko vlado. Delegacija je prišla v Sofijo iz Beograda.

Oboroženi izvidniški poleti nad Anglijo

Pregled angleškega letalskega ministrstva o dosedanjih rezultatih nemških napadov — Po sodbi angleškega strokovnjaka ima Nemčija kljub izčrpanju še vedno dovolj letal in izvežbanih letalcev — Medsebojni letalski napadi se nadaljujejo

London, 6. avg. s. (Columbia B. C.) V pregledu, ki ga je snoči objavilo letalsko ministrstvo, je rečeno, da je bilo od 18. junija dalje sestreljenih nad Anglijo 307 nemških letal, medtem ko so Angleži istočasno izgubili 172 letal. Nadalje pravi pregled, da so v zadnjih 4 tednih vrgli Nemci na Anglijo okoli 6800 bomb, Angleži pa istočasno na Nemčijo nad 33.000 bomb.

Uradni pregled pravi sicer, da so učinki nemških letalskih napadov na Anglijo majhni, če se upošteva dejstvo da je skoro vsako noč v teh napadih sodelovalo povprečno 50 do 100 nemških bombnikov. Obenem pa opozarja letalsko ministrstvo, da bi bilo neumestno delati iz dosedanjih rezultatov preoptimistične zaključke. Ministrstvo pravi, da so bili dosedanji napadi nemških letal na Anglijo prav za prav samo »oboroženi izvidniški poleti«, ki so imeli predvsem trojen namen: 1. izvežbanje nemških letalcev za nočne polete, 2. zbiranje informacij za pripravo napada na Anglijo, 3. propagandni namen.

Dalje izraža angleško letalsko ministrstvo mnenje, da so Nemci v vojni v Franciji dokaj izčrpali svoje zaloge orožja in municije ter da morajo zato pred končnim napadom na Anglijo najprej temeljito izpopolniti svoje zaloge.

London, 6. avg. s. (Reuter) Letalski strokovnjak komentira v angleškem radiu včerajšnji pregled letalskega ministrstva o dosedanjih rezultatih nemških letalskih napadov na Anglijo. K številu nemških in angleških izgub letal pripominja, da velja tako za 307 izgubljenih nemških letal kakor tudi za 172 angleških pravil, da tu ni všteto običajno število letal, izgubljenih zaradi nesreč ali poškodb. Vendar je mogoče reči, da so izgubili Nemci v enem mescu, če upoštevamo 307 sigurno izgubljenih letal, zaradi poškodb še toliko drugih, da znaša mesečna izguba 1000 letal. Nemška letalska proizvodnja pa je trežutno toliksna, da lahko še vedno nadomesti tako izgubo.

Strokovnjak računa dalje, da so Nemci na 307 letalih izgubili približno 770 mož letalcev. Primerjava starosti letalcev kaže, da imajo Nemci še vedno na razpolago dovolj izvežbanih letalcev.

London, 6. avg. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo objavlja 41. listo izgub angleškega letalstva. Lista obsega imena 300 letalcev, med njimi 18 padlih v boju.

London, 6. avg. s. (Reuter.) Notranje in letalsko ministrstvo javljata: Preteklo noč so vrgla nemška letala manjše število bomb na nekaj okrožij južnovzhodne Anglije. Napadi niso povzročili niti škode niti žrtev.

Včeraj popoldne je angleško lovsko letalo nad Kanalom sestrelilo nemško lovsko letalo. S tem se je število nemških letal, ki so bila včeraj sestreljena v bližini obale, povišalo na 4.

London, 6. avg. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja, da so v noči od nedelje na ponedeljek angleški bombniki bombardirali bencinska skladišča severno Düsseldorfa. V teku napada je bilo vrženih 14 ton bomb in povzročenih je bilo več požarov. Angleški bombniki so nadalje napadli letališče v Krefeldu. S teh poletov so se vrnila vsa angleška letala.

Pred množestvenimi nemškimi napadi

London, 6. avg. e. (Tass.) »Daily Mail« piše, da je pričakovati še silovitejših in obsežnejših napadov nemškega letalstva na Anglijo. Pri bodočih nemških letalskih operacijah bodo sodelovala letala v skupinah po 500 bombarderjev. Ta letala lahko operirajo po več dni skupaj brez pristanka.

Vloga avstralskih hidroplanov

London, 6. avg. s. (Reuter.) Po uradnih podatkih so avstralski hidroplani tipa Sunderland, ki služijo sedaj v angleškem letalstvu, preleteli v zadnjih 4 mesecih skupno pol milijona milj v 2500 letalnih urah. Zadnje čase so piloti dnevno prevozili po 1000 milj. Avstralska letala so izvedla mnogo uspešnih napadov na podmornice in mnogo izvidniških poletov. Poleg tega so bile avstralskim letalcem poverjene naloge za prevoz važnih osebnosti. Tako so potovali na letalih Sunderland med drugimi francoski admiral Muselier iz Gibraltarja v London, mornariški minister Aleksander v juniju v Bordeaux in nazaj, general Gort in propagandni minister Duff Cooper v Maroko ter abesinski cesar Haile Selasie iz Londona v Egipt

Potopljene angleške vojne ladje

London, 6. avg. s. (Reuter.) Admiraliteta javlja, da se je potopil lovilec min »Marsona«, ker je zadel na mino.

Nemški letaki v Angliji

Berlin, 6. avg. s. (DNB). Nemška letala so v preteklih nočeh zmetala na Anglijo ogromne množine letakov z nedavnim govorom kancelarja Hitlerja. Nevtralna poročila, ki prihajajo iz Anglije, javljajo sedaj, da vlada za te letake med angleškim prebivalstvom izredno zanimanje. Letake prodajajo že po 5 šilingov komad. Angleške oblasti so odredile zaradi nemških letakov hišne preiskave, prebivalstvo pa letakov ne izroča. Tudi po pošti je bilo v Angliji razposlanih mnogo nemških letakov. Zanimanje za letake je tem večje, kjer je angleško občinstvo nezadovoljno z delovanjem angleškega propagandnega ministrstva.

Takojšnji napad ali dolgotrajno obleganje

Londonske sodbe o možnosti nemškega napada na Anglijo

New York, 6. avg. e. Radio je javil po vesteh iz Stockholma, da se bo nemški napad na Anglijo pričel med 8. in 10. avgustom. Iz Stockholma poročajo tudi o velikih vojaških vežbah nemške vojske na Norveškem.

London, 6. avg. s. (Exchange Telegraph) Hilaire Belloc piše v svojem tedenskem vojaškem pregledu v »Sunday Times« o možnosti nemškega napada na Anglijo. Pravi, da ima Nemčija na izbiro bodisi takojšnji napad ali pa dolgotrajno obleganje.

Pisec izraža mnenje, da je najugodnejši čas za izvedbo napada že minil in da se zdi, kakor da so Nemci misel na napad na Anglijo vsaj za enkrat opustili. Za primer pa, da je Nemčija res opustila misel na invazijo Anglije, pravi Belloc, je treba pričakovati nemške vojaške akcije za prihodnji čas v drugi smeri.

Belloc tudi opozarja, da Nemci najnatančneje pripravljajo svoje načrte za izvedbo napada na Anglijo, kar zahteva mnogo časa. Dosedanje odlašanje kakor tudi razni nemški eksperimenti so dali Angliji časa, da pripravi svojo obrambo in poveča udarno moč svojega letalstva.

London, 6. avgusta. AA. (Reuter). Možnost nemškega napada na Anglijo je še dalje predmet razpraoljanja. V zvezi z vestmi, ki prihajajo z nemške strani, v katerih se govori o dalekometnih topovih, v pooblaščenih krogih pravijo, da ni dvoma, da imajo Nemci take topove na severni francoski obali. Podčrtava se, da se lahko zgodi isto, kar se je zgodilo ob napadu na Norveško. Glede na napad na Anglijo se čujejo tudi glasovi, po katerih naj bi Nemci uporabili jadralna letala, ki bi jih vlekla motorna letala. Pripominja se, da je to remorkiranje jadralnih letal od strani motornih letal mogoče in da je angleško letalstvo delalo poizkuse s svoje strani. eVrjetno je, da so jadralna letala bolj uporabna za prevoz hrane padalcem kakor pa za prevoz čet.

„Šesta kolona molitve"

San Sebastian, 6. avg. s. (tSefani). Iz Londona poročajo, da nameravajo v Angliji tako zvano »šesto kolono molitve«, ki je bila ustanovljena po Halifaxovem govoru, ojačiti še z novo akcijo. Kardinal Hinsley bo baje opremil vse katoliške angleške vojake s posebnimi križi, ki naj bi jamčili zmago v vojni. Že v kratkem bo razdeljenih prvi 50.000 takih križev. Denar zanje je bil zbran predvsem v židovskih krogih.

Nemška samozavest

Berlin, 6. avg. s. Nemški radio citira poročila agencije Associated Press o izredno močnih utrdbah ob angleških obalah. Ameriška agencija poroča, da so obale zavarovane z ograjo bodeče žice v dolžini več milijono metrov. Nadalje so zgraejne neštete pasti za tanke in betonska zaklonišča. Vsak grič ob obali je izpremenjen v trdnjavo. Ves ta sistem predstavlja nepremagljivo oviro.

K temu poročilu pristavlja nemški radio, da ga bodo vzeli nemški vojaki na znanje le s smehom. Nemška vojska ni doslej naletela še nikjer na ovire. Vojska, ki je s frontalnim napadom prebila Maginotovo linijo, se tudi ne bo ustavila pred angleškimi obrambnimi napravami, ki so bile zgrajene v pičlih 8 tednih.

Akcija za ustavitev sovražnosti?

Rim, 6. avg. e. V diplomatskih krogih trdijo, da se je res pred nekaj dnevi pričela akcija za ustavitev sovražnosti med Italijo, Nemčijo in Anglijo. Ni znano, po kateri poti se je akcija izvedla, najbolj verjetno pa je, da je pri tem imela glavno vlogo neka osebnost iz Vatikana. Mirovni predlogi so bili precej zmerni zlasti glede eBlgije, Nizozemske in Francije. Odgovor angleške vlade mirovne predloge še ni znan. V tej zvezi je baje odpotoval v London vatikanski državni tajnik.

Trgovinski sporazum med Rusijo in Ameriko dosežen

Vsebina nove pogodbe bo v najkrajšem času objavljena

Washington, 6. avg. s. (Columbia B. C.). Podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles je izjavil snoči na konferenci tiska, da pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med Zedinjenimi državami in sovjetsko Rusijo ugodno potekajo in da bo vprašanje sklenitve nove pogodbe v bližnji bodočnosti urejeno.

Istočasno je bilo z merodajnih ruskih mest v Moskvi mogoče izvedeti, da je sporazum za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Zedinjenimi državami in sovjetsko Rusijo že dosežen ter da bo vsebina sporazuma objavljena v oficielnem komunikeju v najkrajšem času.

Dosedanja trgovinska pogodba med Zedinjenimi državami in sovjetsko Rusijo, ki je veljala 12 mesecev, je včeraj potekla. Po dosedanji pogodbi bi bila morala sovjetska Rusija kupiti na leto v Zedinjenih državah za 40 milijonov dolarjev blaga. Ta vsota pa ni bila popolnoma izrabljena predvsem zaradi moralnega embarga, ki ga je proglasila ameriška vlada ob priliki rusko-finske vojne. Mislijo, da bo nova sovjetsko-ameriška trgovinska pogodba vsaj ohranila izmeno blaga na dosedanji višini, najbrže pa bo medsebojni trgovinski promet še razširjen.

Moskva, 6. avgusta. AA. (Reuter). Včeraj so se končala pogajanja za obnovitev trgovinskega sporazuma med sovjetsko Rusijo in Ameriko.

Napeta in zanimiva plavalna tekma

bo drevi v kopališču Ilirije med dubrovniškim „Jugom" in našo „Ilirijo"

Ljubljana, 6. avgusta.

Drevi ob 20.30 bomo zopet videli odlične plavače Juga iz Dubrovnika in Ilirije v borbi za prvenstvo v ligaškem tekmovanju. Ilirija bo nastopila, če ne bo nepredvidenih zaprek, s kompletno prvo garnituro, ker se zaveda, da bo izid te tekme odločilno vplival na končni plasma v ligaškem tekmovanju. Predvidoma bo nastopila v tile postavi: Draguša v crawlu in hrbtnem plavanju, Saša in Martini v prsnem, Keržan v crawlu, Bradač v hrbtnem plavanju in crawlu. Kakor vedno, bodo tudi letos prednjačile plavalke Ilirije, ki tvorijo skupno homogeno ekipo. Zato je Iliriji zmaga v damski štafeti zagotovljena. Od moških bodo nastopili naši stari znanci iz prejšnjega ligaškega tekmovanja, in to Mihalek na 400 m prosto, Skarpa na 400 m in 100 m prosto in v štafeti, odlični Pelhan v hrbtnem 100 m crawl in v štafeti. Istotako Pestevšek, rekorder Cerer pa v prsnem in v štafeti. Zanimivo bo gledati zopet odličnega novinca Hercoga, ki mu je uspelo že dvakrat zmagati nad Cererjem v prsnem plavanju. Vsekakor bo to zelo zanimiva točka, ker bo kot tretji posegel v ostro borbo Barbieri (Jug). Od Juga bi pa omenili kot odličnega plavača v hrbtnem plavanju Bartulovića, v svobodnem stilu Jazbeca in Petrovića, v prsnem pa Poznjaka. Vsi razen Bartulovića so novinci. Nastopili bodo med drugim tudi odlični rekorderji Žižek, Ciganović v hrbtnem in Miloslavić v prostem stilu.

V waterpolu, kjer je siguren favorit »Jug«, ni pričakovati presenečenj, ker bo »Jug« kot nekdanji državni prvak tudi to tekmo gotovo odločil zase. Prepričani smo, da bo tudi to pot poset tako velik kakor pri prejšnjih tekmovanjih. Tako bomo izpodbudili plavače v tej ostri borbi. Upravo kopališča pa prosimo, da bi to pot poskrbela za več izhodov, ker je ob tako velikem posetu samo en izhod pač premalo.

*

Tudi med zagrebškimi športniki vlada veliko zanimanje za današnjo plavalno tekmo Jug : Ilirija. Zagrebški listi posvečajo tekmi veliko pozornost. Današnji »Jutarnji list« piše, da bi imela Ilirija, če bi zmagala z večjo razliko, največ izgledov, da si pribori plavalno prvenstvo in njen edini resni konkurent bi bila potem »Viktorija«, ki nastopi 8. septembra v Ljubljani. Po Ljubljani se govori, piše zagrebški list, da bo domače moštvo ojačil tudi bivši rekorder na 100 m prosto in 100 m hrbtno dr. Draško Wilfan, ki baje že deset dni pridno trenira in je zopet v formi. Ni dvoma, da bi se izgledi domačinov še povečali, če bi nastopil Wilfan, ki bi bil gotovo prvi na 100 m prosto, okrepila bi se pa tudi štafeta 4×200 m. Ilirjani se, abstrahirajoč na Wilfanov nastop, nadejajo gotove zmage v prsnem plavanju gospodov (Tone Cerer in Hercog) ter v vseh damskih disciplinah, vštevši tudi damsko štafeto, ker imajo res najboljšo žensko ekipo (Draguša Finc, Saša Finc, Martini, Keržan). V primeru nastopa dr. Wilfana bi se bil boj za prvo mesto na 100 m prosto gospodje in v moški štafeti 4×200 metrov, ker bodo Dubrovčani glede na hladno vodo v bazenu gotovo dosegli slabše rezultate kakor na Sušaku. Tako upajo domači. Plavači »Juga« so sicer nekoliko v skrbeh zlasti po skušnjah v Zagrebu, vendar pa so še vedno optimisti. Verujejo v zmago, čeprav z najtesnejšim rezultatom odnosno v najslabšem primeru z zelo pičlim porazom.

★

Športnike in športno javnost opozarjamo, da priobči »Slovenski Narod« jutri o tekmi Ilirija : Jug obširno poročilo izpod peresa enega naših najboljših športnikov.

Prva prireditev Slovenske kolesarske zveze

V nedeljo 11. t. m. bo Slovenska kolesarska zveza prvič nastopila s svojo javno prireditvijo, in sicer organizira tekmovanje slovenskih kolesarjev za naslov banovinskega prvaka. Tekmovali bosta obe kategoriji — prvorazredna (A-kat.) in juniorska (B-kat.) — tako da se bo prva borila na progi, dolgi 148 km, iz Ljubljane v Celje in nazaj v Ljubljano, druga pa iz Ljubljane do vrh Trojan in nazaj, kar znaša 78 km. Za nagrade dirkačem obeh kategorij, ki bodo prišli v klasifikacijo (okrog osem mest za vsako kategorijo), si posebno prizadeva neutrudni vodja zveze, g. podpolk. Jaklič, na čigar pobudo je več tvrdk in drugih dobrotnikov prispevalo razne spominske in praktične predmete, ki bodo dirkačem za njihovo res požrtvovalno in težavno borbo vsaj nekoliko v priznanje. Razen spominskega predmeta bosta prvaka tako glavne kakor juniorske dirke deležna še častnega svitra z banovinskim grbom na prsih, kakršen se bo prvakoma podeljeval ob vsakoletnem banovinskem prvenstvu.

Glede na pomembnost tega večjega prvenstva Slovenske kolesarske zveze so lahko z gotovostjo računa tudi na njemu ustrezajočo udeležbo dirkačev; število obeh kategorij bo približno enako, če ne morda pri juniorjih za nekaj mlajših moči večje; saj je pričakovati, da se bodo tega važnega tekmovanja udeležili dirkači raznih slovenskih kolesarskih klubov tako ljubljanske kolesarske podzveze kakor mariborske in slovenjgraške. Tudi je znano, da razpolagajo naši klubi z bolj ali manj dobrimi dirkači, kakor n. pr. prvorazredni: Peternelj, Gartner, Podmiljščak, Rozman št., Sodec, Fabjan, Anžič, Gorenc, Štibernik, Golob, Sojič; dalje juniorji: Korenin, Berlič, Blatnik, Setnikar, Bizilj, Klemenčič, Mrak, Mulej, Zupan J., Rozman ml. itd.

Ta imena atletov cestnega prahu nam pričajo, da bo nedeljska borba zelo ostra in ogorčena posebno med rivaloma dolge proge Peternljem in Podmiljščakom ter med četvorico krajše proge Koreninom, Berličem, Mrakom in Biziljem. Začetek prvenstva za A-kategorijo bo ob 6. zjutraj izpred Kačičeve gostilne na Tyrševi cesti, na cilj pa bodo prihajali od pol 11. dalje, medtem ko bo start juniorjev ob 7., na cilj pa okrog pol 10. Dirka bo ob vsakem vremenu. Nagrade dirkačem in objava rezultatov bo takoj po končanih dirkah v prostorih Kačičeve gostilne.

Ljubljana izgubi še eno industrijsko podjetje?

Vsemu delavstvu „Avtomontaže" je bilo v soboto odpovedano — Podjetje se baje namerava preseliti v južne kraje

Ljubljana, 6. avgusta

Ljubljana sicer ni imela nikdar značaja industrijskega mesta, vendar ne morem reči, da lahko živi brez vsake industrije. Zdi se celo, da ni več nobenih izgledov za napredek mesta, ker je prišlo do zastoja v razvoju industrijalizacije. Toda ne le, da se v Ljubljani več ne ustavljajo večja industrijska podjetja, temveč mesto redno leto za letom izgublja stare tovarne, ki so desetletja nudila delavcem in nameščencem zaslužek, občini pa dohodke. Ljubljana je bila silno prizadeta zlasti z izgubo Strojnih tovarn in livarn. Vsi oddelki velikega podjetja s tremi tovarnami so bili postopno likvidirani. Velika tovarna je bila za vedno izgubljena; naše gospodarstvo je bilo še tem bolj prizadeto, ker se obrat ni naselil drugje in ker ni bilo ustanovljeno drugo enakovredno podjetje. Tovarno so podrli in zemljišče je namenjeno za stanovanjsko četrt. Vprašanje pa je, kako dolgo bodo v Ljubljani še zidali stanovanjske hiše, če ne bo nobenih novih virov dohodkov prebivalstva.

Če govorimo o selitvah industrijskih podjetij iz Slovenije, gre vendar za naše življenjsko vprašanje; Slovenija ima bodočnost le v industrijalizaciji, samo kmetijstvo je ne more rešiti. Zato bi morali biti zelo občutljivi ob takšnih pojavih, ki jim doslej nismo posvečali prave pozornosti, pojavih, ki so dobili že pred leti ime »demontaža slovenske industrije«. Pri nas je bilo reduciranih že toliko podjetij, da bi se morali boriti za obstoj slehernega, navidez morda še tako neznatnega podjetja. Ob tej priliki pa opozarjamo na pomembno ljubljansko podjetje, ki je že zaslužilo ime tovarna avtomobilov.

Podjetje Avtomontaža ima precej velik obrat v Kamniški ulici v Šiški. Ne spada sicer med starejša podjetja, a se je v kratkih letih lepo razvilo ter izpopolnilo, da je njegov ugled segel daleč po državi. Predlanskim so obrat modernizirali in prizidali so še nekaj poslopij. To je bil baje najmodernejši obrat svoje vrste v državi.

Izdelovali so predvsem jeklene avtomobilske karoserije. Iz tovarne je odpeljalo v zadnjih letih že lepo število modernih avtobusov, kakršnih dotlej v naši državi še niso izdelovali. Tovarna je izdelovala kompletne avtomobile, a razume se, da je morala nekatere sestavne dele, predvsem motorje, uvažati. Podjetje je imelo že lep kader izvrstno usposobljenega delavstva. Poprečne urne mezde tega delavstva so znašale 7.50 din (od 5.50 do 11 din na uro). Že začetne plače nekvalificiranega delavstva so znašale po 5 din na uro.

Zadnje čase so začele nastopati hude težave, ko je bila dobava materiala iz Nemčije ovirana. Toda tudi naročil je bilo čedalje manj. Zato je podjetje nedavno odpovedalo 18 delavcem delo. V začetku se je zdelo, da je to le začasna redukcija ter da bo sčasom zopet premagana kriza. Toda v soboto je bilo odpovedano vsemu delavstvu. Tako je prizadetih zdaj skupaj okrog 70 delavcev.

Delavstvo se vprašuje, zakaj nameravajo ustaviti obrat. Po nekaterih vesteh se podjetje namerava preseliti v okolico Beograda, kjer bo imelo dovolj dela. Beograjska občina bi baje sklenila s podjetjem pogodbo za večja naročila, če bi obratovalo na njenem področju. Avtomontaža je izdelala že okrog 50 jeklenih karoserij za velike beograjske avtobuse. Ti izdelki nič ne zaostajajo za inozemskimi. Beograd daje mnogo dela tujim tovarnam. Razumljivo je, da bi Avtomontaža na področju uprave Beograda laže konkurirala kakor v Ljubljani, pač zato, ker Beograd nudi industriji velike ugodnosti, tako n. pr. zemljišča za tovarniška poslopja, predvsem pa davčne olajšave. Po nekih računih bi imelo podjetje na jugu okrog 20.000 din manj režijskih stroškov kakor v Ljubljani.

V sosedni banovini so postali zlasti zadnje čase zelo občutljivi za selitve podjetij in kapitala na jug. Pri nas pa ne kažemo nobenega posebnega vznemirjenja ob številnih izgubah podjetij. To sicer ne pomeni, da nas vse to ne prizadeva. Človek bi pričakoval, da bi skušale naše ustanove, če že ne oblasti, posredovati v posameznih primerih ter napeti vse sile, da bi preprečile, ko je še čas za to, nepopravljivo škodo.

Pri podjetju »Avtomontaži« delavstvo preneha delati 17. t. m. Ostalo bo zaposlenih samo še nekaj nameščencev, menda le pri likvidacijskih poslih.

Preskrba tekstilne industrije z bombažem

Ljubljana, 6. avgusta

Naša tekstilna industrija je jela omejevati svojo proizvodnjo zaradi naglega zmanjšanja uvoza bombaža in bombažnega prediva, na drugi strani pa tudi zaradi povečanja potrošnje v lanskem letu. Leta 1937-38 smo uvozili povprečno 21.000 ton bombaža, lani pa samo 18.000 ton. Prav tako naglo se je zmanjšal tudi uvoz bombažnega prediva. Nazadoval je od 24.700 ton v letu 1937-38 na 11.700 ton lani. Da bi se pomanjkanje bombaža in bombažnega prediva omililo, so bili storjeni tile ukrepi:

S trgovinskimi pogajanji z Rusijo, Italijo, Grčijo, Slovaško in Turčijo je bil predviden večji kontingent bombaža in bombažnega prediva. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je že ukrenilo vse potrebno glede dobave bombaža iz Sovjetske Rusije, od koder ga dobimo v kratkem večje količine. Ker so zastopniki »Federazione cotoniera« iz Milana zahtevali na zadnjem sestanku na Bledu za bombaž zelo visoke cene in ker zato ni mogla biti sklenjena nobena kupčija, je ravnateljstvo za zunanjo trgovino takoj ukrenilo vse potrebno, da bi mogla dobiti naša tekstilna industrija bombaž iz Sovjetske Rusije in Turčije.

Iz Ankare poročajo, da je s Turčijo sklenjena kompenzacijska pogodba za 3000 ton bombaža, ki nam ga bo Turčija takoj dobavila. Pozneje nam pa dobavi Turčija še 6000 ton bombaža. Na trgovinskih pogajanjih s Slovaško je bila tudi večja količina bombažnega prediva, ki nam ga bo Slovaška dobavila po ugodnih cenah.

Iz II. nadstropja je skočila

Ljubljana, 6. avgusta

V zadnjem času beleži kronika vedno več poskusov samomora in vse kaže, da se je lotila ljudi prava samomorilna manija. Na drugem mestu poročamo o dveh poskusih samomora, od 10. dopoldne pa si je skušala končati življenje tudi 38letna garderoberka Antonika Jakelj, stanujoča v Delavskem domu na Bleiweisovi cesti. Jakljeva, ki je uslužbena kot garderoberka že nad leto dni v kavarni »Union«, je bila zadnje čase precej bolehna in je o svoji bolezni vedno tožila tovarišicam v službi. Večkrat je tudi omenjava, da si bo kaj naredila, tako da bo vsega konec.

Davi zjutraj je prišla na hodnik v II. nadstropju v Delavske mdomu, kjer je stanovala, v spalni srajci in bila je vsa zmedena. Takoj se je spet vrnila v sobo, malo pred 10 pa se je naenkrat povzpela na okno in skočila na dvorišče, kjer je obležala na kamnu nezavestna. To so takoj opazili uslužbenci, ki so prihiteli na dvorišče in nesrečnico pokrili z rjuho. Nemudoma so z Delavskega doma telefonirali na reševalno postajo, da so obupanko prebeljali v bolnico. Tam so ugotovili, da ima Jakljeva zlomljeno levo nogo, hudo pretresene možgane in še druge notranje poškodbe. Njeno stanje je smrtno nevarno.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 6. avgusta: Gospodovo spremenjenje, Sikst II.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: zaprto
Kino Sloga: Od Narvika do Pariza
Kino Union: Prvi film o dogodkih iz vojne 1939/40
Kino Moste: Chicago v plamenih in Katarina Velika
Kino Šiška: Dunajski zvoki

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

Izpod sita

Otroci so se igrali z vžigalicami. Te vžigalice so se vnele in povzročile požar. Ta požar je uničil gospodarsko poslopje. Škoda je zelo velika. Ta škoda je le deloma krita z zavarovalnino.

Nemški bombniki so napadli angleško obalo. Ti bombniki so vrgli več bomb. Te bombe so padle večinoma na polje. Napad teh bombnikov torej ni povzročil večje škode.

To neznosno takanje in tokanje se je jelo tako nevarno zajedati v slovenščino, da je že skrajni čas, da preneha. Prišlo je kakor kuga na krške rake in tudi širi se nekako tako. Odlikuje se v tem pečenju slovenščine zlasti naša Avala neposredno posredno pa tudi naša kukavica. Prvi svetujemo neposredno, drugi pa posredno, naj nam v bodoče prizanašata s takanjem in tokanjem, ker slovensko uho te jezikovne navlake brez hudih bolečin ne prenese.

Dve obupanki

Ljubljana, 6. avgusta

Davi ob 8. so bili reševalci poklicani na Sv. Petra cesto, kjer so naložili na avto nezavestno 34letno Školastiko Kureš. Upravitelj hiše je povedal, da je Kureševa, ki že delj časa stanuje v hiši, v obupu izpila večjo količino joda Kureševa se je že večkrat hotela zastrupiti, nedavno je pa skočila v Ljubljanico, a so jo reševalci še pravočasno rešili iz vode. V bolnici so Kureševi izprali želodec in je že izven nevarnosti.

Včeraj opoldne pa so bili reševalci nujno pozvani v Tivoli, kjer so našli sprehajalci zleknjeno na klopi 30letno služkinjo Ivano Žibert, stanujočo na Tyrševi cesti 33. Okrog obupanke, ki se je vila v hudih krčih, je močno dišalo po lizolu in je nekdo tudi res našel napol izpraznjeno steklenico lizola v travi. Žibertova je izpila v samomorilnem namenu skoro pol litra strupa. Reševalci so nesrečnico nemudoma prepeljali v bolnico, kjer so ji pravočasno nudili pomoč in jo ohranili pri življenju. Žibertova je bila že delj časa brez posla.

OD NARVIKA DO PARIZA KINO SLOGA, tel. 27-30

Zgodovinski filmski dokument naših dni, v katerem je resnično prikazana vsa strahota sodobnega vojnega uničevanja... Reportaža vojnih dogodkov iz najopasnejših položajev od skrajnega severa pa do zavzetja Pariza. — Predprodaja vstopnic za ta film dnevno od 11.—12. ure. Danes ob 16., 19. in 21. uri.

Dogodki iz vojne 1939/40 KINO UNION — TEL. 22-21 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Film, ki prikazuje vojne dogodke na Poljskem, zavzetje Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije do premirja v Compiegneu.

Blagajna odprta od 11. do 12. in od 15. ure dalje!

DNEVNE VESTI

— **Sovjetsko poslaništvo se je nastanilo v beograjskem hotelu »Unionu«.** Člani sovjetskega poslaništva so se prvotno nastanili v hotelu »Bristol« v Beogradu. Včeraj so se pa preselili v hotel »Union« v Kosovski ulici, kjer namerava sovjetsko poslaništvo ostati. V prvem nadstropju bodo pisarne, v ostalih pa stanovanja.

— **Pred trgovinskimi pogajanji s Švico.** V kratkem naj bi se pričela na željo švicarske vlade trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Švico. Švicarska vlada predlaga glede plačilnega prometa povratek k kliriškemu sistemu. Stališče naše vlade ni znano. Sodeč po razpoloženju zainteresiranih gospodarskih krogov bi utegnila ukinitev deviznega sistema s Švico slabo vplivati na nadaljnji razvoj naše trgovine s to državo.

— **Komisije v rudarskih podjetjih.** Na temelju nedavno izdane uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zasiguranju rudarskih in livarskih proizvodov za državno obrambo lahko ministrstvo za gozdove in rudnike po potrebi v vsakem rudarskem, livarskem in podobnem podjetju, na katerem je zainteresirana državna obramba postavi komisijo treh članov in 3 namestnikov. Naloga teh komisij bi bila skrbeti za povečanje proizvodnje v dotičnih podjetjih in storiti vse potrebne ukrepe, da bi proizvodnja v njih ne bila ovirana.

— **Gradnja mednarodne ceste Beograd—Vršac—državna meja.** Državna hipotekarna banka je izplačala mestu Vršcu posojilo 5,000.000 din namenjeno za velika investicijska dela. V prvi vrsti bodo s tem denarjem poravnani stari dolgovi, razen tega pa namerava mesto zgraditi novo moderno klavnico. Za gradnjo mednarodne ceste Beograd—Vršac—državna meja je pa dala država 3,600.000 din. Skozi mesto vodeči del ceste bo zgradilo mesto samo.

— **Prvi v latinici tiskan list v Beogradu.** Včeraj je izšla v Beogradu prva številka tednika »Narodni sporazum«, tiskanega v latinici. Novi list bo zastopal interese banovine Hrvatske in politiko narodnega sporazuma.

— **Spor v Jadranski straži v Dubrovniku.** V nedeljo je bil v Dubrovniku občni zbor oblastnega odbora Jadranske straže. Večina delegatov je zahtevala naj se občni zbor odgodi, da bi se dubrovniški oblastni odbor reorganiziral in da bi lahko v njem sodelovali tudi Hrvati. Ta predlog je bil pa zavrnjen, na kar so predlagatelji zapustili dvorano.

— **Podpore kmetom, prizadetim po uimah.** Na zadnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da odobre kmetijskemu ministrstvu 5 milijonov din za podpore kmetom, ki so utrpeli škodo zaradi elementarnih nezgod, predvsem zaradi poplav. Krediti so namenjeni kmetom, da bi si z njimi popravili poškodovana poslopja, kupiti živino ali seme. Na dravsko banovino odpade pol milijona din.

— **Telefonski promet med Jugoslavijo in SSSR.** Po napovedih iz Beograda bo kmalu vzpostavljen telefonski promet med našo državo in SSSR in naše poštno ministrstvo je v ta namen že storilo potrebne ukrepe.

— **Nova prometna zveza s Prekmurjem.** Velika stavbna dela pri mostu čez Muro pri Petanjcih so v glavnem končana. Delo je zahtevalo okrog 6.5 milijona din stroškov. Glavni objekt je približno 100 m dolg, s šestimi postranskimi mostovi nad poplavnim ozemljem je pa most dolg 240 m. To je eden največjih mostov pri nas. Dobrega mostu med Prekmurjem in Murskim poljem doslej še ni bilo ,zato se je vozovni promet v veliki meri moral usmerjati pri Radgoni čez nemški teritorij. Most bo izročen prometu že ta mesec.

— **Opombe k banovinskima tečajema za slovenska glasbena dela in za besedilo za slovensko opero.** Na prošnjo raznih interesentov in na opombe v listih ob priliki razpisa natečajev za slovenska glasbena dela in za besedilo za slovensko opero, pošilja kraljevska banska uprava sledeče pojasnilo: Skupna nagrada v višini 20.000 din za glasbeni natečaj in za operni libreto sicer ni velika; višina nagrad je pač v okviru proračunske možnosti in v sorazmerju z razpisanimi literarnimi in likovnimi banovinskimi nagradami. Natečaj za slovensko opero je združen z natečajem za oratorijsko delo, ker nam primanjkuje tudi takih del. V primeru slabega odziva naših opernih skladateljev je dana tako možnost, da se nagradijo tudi oratorijska dela. Rok za natečaj poteče 31. marca 1941., ker se s tem dnem zaključi banovinsko proračunsko leto. Komur se zdi rok prekratek, ima itak možnost, udeležiti se prihodnjega tekmovanja, ker se razpisujejo nagradna tekmovanja vsako leto. Za opere in za libreto je rečeno, da imajo prednost ona dela, ki obravnavajo snov iz slovenskega narodnega življenja. Pri tem seveda niso izključena dela iz slovenske zgodovine in mitologije. Pri besedilu za opere se zahteva, da je izvirno in doslej še neuporabljeno. Zato se ne bodo upoštevali prevodi, ne dela, ki so bila že v celoti objavljena, prav tako pa tudi ona ne, ki so bila že komponirana. Namen razpisa je namreč, da pridejo naši skladatelji, ki se zaradi pomanjkanja primernega opernega besedila niso mogli v tej meri udejstvovati do novih libretov. Razsodišče, ki bo določevalo nagrade za besedilo za opere, še ni imenovano, sestavljeno pa bo iz naših literarnih in glasbenih strokovnjakov.

— **Jugoslovensko - bolgarska zadružna organizacija za transport.** Že tri leta je Glavna zadružna zveza kraljevine Jugoslavije sodelovala z bolgarskimi zadružnimi organizacijami na ustanovitvi skupne organizacije za transport. V Bolgariji je bila taka organizacija ustanovljena že lani in njeno delovanje je zelo uspešno. Včeraj je bila pa ustanovljena tudi v Beogradu Jugoslovensko-bolgarska zadružna organizacija za transport.

— **Ekspresna pisma se izgubljajo.** V kratkem presledku se je danes že drugič pripetilo, da nam poštna uprava ni dostavila ekspresnega pisma iz Maribora. Pismo je bilo oddano na pošto v Mariboru snoči ob 19. Ker je to kakor rečeno v kratkem že drugi primer, da se je izgubilo ekspresno pismo, nujno prosimo poštno upravo, naj zadevo preišče in poskrbi, da se v bodoče ekspresna pisma ne bodo več izgubljala, ker bomo sicer morali sami kaj ukreniti.

— **Nov grob.** Včeraj je umrla v Kranju ga. Ana Rus, roj. Šumi, vdova po okrajnem šolskem nadzorniku in mati profesorja Vilka Rusa in basista dunajske državne opere Marjana Rusa. Pokojnica je bila splošno znana in priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Pogreb bo jutri ob 17.30 iz hiše žalosti na novo pokopališče v Kranju. Pokojnici blag spomin, sinovoma naše iskreno sožalje!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme, nagnjenje k nevihtam. Včeraj je deževalo v Sarajevu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 29, v Kumboru 28, v Zagrebu in Dubrovniku 27, v Ljubljani 26.4, v Beogradu 26, na Visu 24, na Rabu 23, v Sarajevu 20, v Mariboru 19. Davi je kazal barometer v Ljubljani 757.7.

— **Resnica o smrtni nesreči Jerine Jankota.** Včeraj smo poročali, da se je v Logatcu vršila motociklistična dirka, pri kateri je izgubil življenje Janko Jerina. Naše poročilo pa ni bilo povsem točno. Dirke sploh ni bilo, temveč je Jerina samo popravil Pakižu motocikel, potem sta se pa odpeljala iz Gorenjega v Dolenji Logatec. Med vožnjo se je pripetila nesreča. Prišlo je do karambola s kolesarjem. Jerina je najbrž prehitro zavrl motocikel in tako ga je vrglo ob kamenito ograjo ob cesti. Ponesrečenca so sorodniki takoj odpravili v Ljubljano in ob 22.30 sta bila obveščena že njegov oče in mati. Za Jerinovo družino, ki ji izrekamo iskreno sožalje, je ta udarec tem hujši, ker je izgubila sina edinca.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI, telefon 41-79

Film dunajske glasbe in humorja

Dunajški zvoki

Dražestna Lizzi Holzschuh v svoji najbolj simpatični vlogi

V gl. vl.: Lizzi Holzschuh, Leo Slezak

Predstave: danes ob ½9. uri, jutri ob ½9. uri in v četrtek ob ½9. uri

— **Dva zasledovana cigana.** V hišo posestnika Franca Krušnika v Zalogu pri Komendi je te dni vlomil okrog 35letni cigan Jože Brajdič, ki ga pa cigani med seboj kličejo Štefan. Brajdič je odnesel Krušniku dva para moških čevljev, moško obleko, par ženskih nizkih čevljev, črne moške hlače, srebrno moško uro, znamke »Omega«, srebrno ovratno verižico, zlat poročni prstan, majhen gramofon in 200 din. Krušnik je oškodovan za okrog 4000 din. Orožniki zasledujejo tudi 40letnega cigana Alojza Helda, ki je nedavno pobegnil iz mariborskih sodnih zaporov. Held se sedaj klati po Štajerskem, preživlja pa se z beračenjem in tatvinami.

— **Tatvina kolesa in orodja v Zg. Rojah.** Oni dan je bilo vlomljeno v barako tehničnega oddelka za regulacijo Savinje na levi obali Savinje pri Zg. Rojah v občini Št. Peter. Tatovi so odnesli 16 velikih lopat, kramp, dve zidarski ometalki, več kladiv, vodno tehtnico, 4 zaboje žebljev, več stružnikov, nekaj vijakov in več drugega orodja, v vrednosti okrog 2000 din. Isto noč je bilo ukradeno izpred barake tudi moško kolo znamke »Adler«, last veleposestnika Franca Wolfa iz Št. Petra.

— **Najdene fotokasete.** Na državni cesti blizu Radohove vasi je bila te dni najdena rjava vrečica, v kateri je bilo 14 fotokaset s ploščami v velikosti 10 x 15 cm. Najdene fotokasete dobi lastnik na orožniški postaji v Št. Vidu pri Stični.

— **Vlom v letno hišico v Iškem Vintgarju.** V letno hišico Rudolfa Maróka v Iškem Vintgarju je oni dan vdrl tat, ki je po sobi vse premetal, slednjič pa odnesel kitaro z napisom »Zbogom djevče«, vredno okrog 300 din. Tatvino je zagrešil najbrž kak pobalin, ni pa izključeno, da so prišli v vas cigani, ki se radi potepajo tam okrog.

— **Nesreče.** 25letni čevljarski pomočnik Jože Kodre iz Zg. Tuhinja je šel snoči na vas, kjer pa je tako nerodno skočil čez neki plot, da si je zlomil desno nogo. — 14letni delavčev sin Franc Pogačnik iz Kranja je padel pri igri in si zlomil desno ključnico. — Prav tako nesrečo je doživel 12letni železničarjev sin Ivan Pajman iz Most pri Ljubljani, ki je padel pri igri s plota in si zlomil levo roko. — Elektrotehniški vajenec Pavel Keršič iz Ljubljane je padel s kolesa in si zlomil levo roko. — Tudi posestnik Alojzij Snoj iz Lip je padel na poti v Ljubljano s kolesa in si zlomil levo roko. — 29letno posestnikovo hčer Marijo Tavčar iz Zminca nad Škofjo Loko pa je včeraj doma v hlevu brcnil v glavo konj in jo hudo poškodoval.

— **Gradbeni stroji in gradbeni material na jesenskem dunajskem velesejmu 1940.** Vsa gradbena delavnost, spadajoča med eminentno gospodarske činitelje narodnega gospodarstva bo nudila tudi na letošnjem jesenskem dunajskem velesejmu (od 1. do 8. septembra) bogato izbiro modernih strojev, naprav in orodja. Večina strojev bo razstavljena v pogonu na prostoru tehničnega oddelka velesejma. Uporaba strojev in mehaničnih pomožnih sredstev postaja v stavbarstvu vedno bolj nenadomestljiva. Velik obseg gradbenega programa, ki ga je treba izpolniti, stalno pomanjkanje kvalificiranih delavcev, naposled pa tudi kratek čas, v katerem morajo biti veliki načrti uresničeni, nas sili, da mehaniziramo gradbeno gospodarstvo. To velja tudi za jugovzhod, ki si je že od nekdaj prizadeval zagotoviti si potrebne kvalitativne industrijske proizvode in razne pripomočke — pa se je obračal na Dunaj in mu dajal prednost, ker nudi Dunaj najboljšo priliko, spoznati vse tisto, kar sta ustvarila znanost in tehnika novega v pomožnih sredstvih. Prijave za poset dunajskega jesenskega velesejma 1940 pošljite takoj na naslov: Častni zastopnik dunajskega velesejma za dravsko banovino in banovino Hrvatsko direktor Josip Kulhanec, Zagreb, Ilica 9, telefon 24-307.

— **Znižana voznina za obiralce hmelja.** Generalna direkcija državnih železnic je dovolila polovično voznino na vseh železnicah v dravski banovini vsem delavcem in delavkam, ki bodo obirali hmelj v Sloveniji. Vozna olajšava velja od 1. avgusta do 30. septembra.

— **Vlom v Brezju pri Dobrovi.** Oni dan je bilo vlomljeno v hišo posestnika Janeza Vidmarja v Brezju pri Dobrovi. Na delu sta bila po pripovedovanju domačinov dva mlajša moška v športnih oblekah. Po vlomu sta izginila v gozd proti Brezovici. Vidmarju sta odnesla 1200 din, nekaj prekajenega mesa, kos kotenine, nekaj cefirja, kos domačega platna, dve moški obleki, precej moškega perila, manjšo žepno uro, srebrno cigaretno dozo, nekaj ženske obleke in nekaj drugih predmetov. Vidmarja sta vlomilca oškodovala za 3600 din.

— **Slovenec utonil v morju pri Omišu.** Včeraj zgodaj zjutraj se je pripetila blizu Omiša na morju huda nesreča. 63letni upokojenec iz Slovenije Gregor Jager, bivajoč stalno v Splitu, se je odpeljal s svojo ženo Mileno na jadrnici »Milena« z Brača preko Omiša proti Splitu. Prenočil je v Omiški Rogoznici. Zgodaj zjutraj je pa odjadral naprej proti Splitu. Mudilo se mu je tja, da bi dvignil pokojnino. Na morju je pa pihala precej močna burja. Blizu Omiša je burja prevrnila jadrnico. Jager in njegova žena sta padla v morje. Od obale sta bila oddaljena kakih 200 m in jela sta plavati, da bi se rešila. Kmetje iz Rogoznice so takoj odveslali s čolni na kraj nesreče. Preden so prispeli tja je bil Jager že omagal in utonil. Njegovo ženo so komaj še živo rešili. Jagrovo truplo so kmalu po nesreči potegnili iz morja.

— **Raje v smrt, nego v zapor.** V vasi Farkaševcu na Hrvatskem se je obesil kmet Franjo Lonjak. Zapustil je poslovilno pismo, ki v njem pravi, da se je bil zaljubil v sosedovo hčerko, pa jo je nekega dne pijan ranil. Za to je dobil osem mesecev zapora. Šel je pa raje v smrt nego v zapor.

— **Trije utopljenci.** V Stari Kanjiži je utonil 18letni Geza Wagner iz Subotice. Bil je dober plavač, pa ga je v vodi prijel krč. V Vrbanji pri Banjaluki je pa utonil v nedeljo med kopanjem 25letni Stojko Tešanović. Zašel je v vrtinec, in ker ni znal plavati se ni mogel rešiti iz njega. Kopanje je zahtevalo v nedeljo še tretjo žrtev. Utonila je 8letna hčerkica posestnika Martina Kosa iz vasi Rakovec, občina Sv. Tomaž. Otroci so se kopali v plitvi vodi, toda na dnu je bilo blato z vodnimi rastlinami in to je postalo Kosovi hčerkici usodno.

— **Obupana nevesta skočila v vodo.** V Bjelem polju pri Mostarju se je 25letni Zmago Veledar nedavno seznanil z 19letno lepotico iz sosedne vasi Fatimo Šerić in se takoj zaljubil v njo. Zasnubil jo je in dekličini starši niso nasprotovali poroki. Bilo je že vse pripravljeno, da bi se mlada vzela. Sedela sta v svoji poročni sobi. Naenkrat pa je ženin opazil, da ima nevesta pohabljeno levo roko, na kateri so ji mankali trije prsti. Odtrgal jih ji je vlak, ko je bila še otrok. Fant se je razočaral v svoji izvoljenki in jo zapustil. To je lepo Fatimo tako potrlo, da je skočila v Neretvo. Na njenem domu so ta čas še prepevali in vriskali svatje.

— **Tragična smrt 80letnega starčka.** Iz Siska se je napotil v Zagreb v bolnico 80letni občinski revež Stjepan Matušin iz Kravarskega. Prišel je do vasi Greda. Tam je sedel ob cesti, da bi se odpočil. Utrujen je pa zadremal in se zvalil v jarek, kjer se je v mlaki zadušil.

—lj **Po hudem trpljenju je danes ponoči umrl** cestni mojster Janez Vokal, stanujoč na Galjevici 36. Smrt ga je ugrabila v 64. letu starosti. Pokojnik je bil dolga leta v službi pri mestnem cestnem nadzorstvu in znan kot eden najboljših cestarjev. Številni njegovi prijatelji in znanci ga ne bodo pozabili kot dobričine, ki je kljub lastnemu trpljenju marsikdaj razvedril druge s svojim pristnim humorjem. Zapušča ženo in hčerko Lojziko. Naj počiva v miru, žalujočim naše iskreno sožalje.

— »**Borosan**« **ščiti vašo kožo** pred potnim izpuščajem. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

ŠAH

— **20letnica celjskega šahovskega kluba.** Poročali smo že, da bo letošnji nacionalni amaterski šahovski turnir v Celju. Na lanskem občnem zboru Jugoslovenske šahovske zveze v Zagrebu je bila namreč poverjena organizacija turnirja celjskemu šahovskemu klubu. S turnirjem, ki nastopi na njem 16 šahistov, proslavi celjski šahovski klub 20letnico svojega obstoja. Turnir bo odigran od 10. do 26. t. m. v hotelu Evropa. Pred zaključkom turnirja bo občni zbor šahovske zveze. Na dnevnem redu je tudi izpremenba pravil in reorganizacija zveze. Pred občnim zborom bo v Zagrebu posvetovanje predsedništev Narodnih šahovskih zvez in JSZ. Tu se bo odločalo o nadaljnjem delu JSZ ali pa o ustanovitvi nove šahovske zveze. Poedine narodne zveze zahtevajo likvidacijo JSZ in se ne zadovoljujejo z njeno reorganizacijo.

Iz Ljubljane

— **Od Narvika do Pariza** je naslov filma, ki ga ima od danes naprej na sporedu kino Sloga. Ta film je zgodovinski dokument dogodkov iz vojne 1939/40, film, katerega slike nam omogočajo razumevanje vseh težkoč te vojne. Vidimo borbe za Narvik, njegovo osvojitev, nadalje nas vodi film preko Belgije in njenih zgodovinskih mest, znanih iz svetovne vojne. Film nam prikazuje do vseh potankosti borbe za vsa ta mesta, ki so jih lastni vojaki raje porušili, kakor prepustili sovražniku. Tako vidimo propad mest Ostende, Brügga in drugih; vidimo stotine malih in velikih tankov, najmodernejše topove, kako vse bruha ogenj in jeklo v mesta in ljudi, ki si osvajajo korak za korakom pot do morja. Strašne so pouličnе borbe za Arras, Valenciennes, Lille. Vidimo, kako gori strateško važni Amiens, borbe za Boulogne, Calais in končne odločilne naskoke na umikajočo se armado v Dunkerqueu, kjer so odločili grozoviti napadi nemških težkih bombnikov. Pristanišče je polno gorečih in potopljenih ladij, ki so bile namenjene za prevoz zavezniških čet na angleška tla. — Nadalje nam prikazuje film pohod na Pariz, ceste so polne ubogih beguncev in je na kupe vojnega materijala, ki bi zadoščal za oborožitev neštetih divizij. Med tem uničenim materijalom pa vidimo trupla francoskih vojakov, ki so darovali svoje življenje za domovino.

—lj **Umetnostno - zgodovinsko društvo** v Ljubljani priredi v četrtek 8. avgusta ob eni popoldne izlet v Rakek, Cerknico in Stari trg pri Ložu. Odhod s Kongresnega trga. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrtka ob desetih. Avtobus 50 din.

—lj **Dve tatvini.** Trgovinskemu potniku Albinu Sotošku je nekdo ukradel iz avtomobila v Gajevi ulici rjav, ročni potni kovčeg, v katerem je imel 20 moških šalov v raznih barvah, 9 naglavnih rut in nekaj kart z različnimi vzorci. Tat je oškodoval Sotoška za 1000 din. — Na dvorišču Legatove gostilne v Predovičevi ulici v Mostah pa je neznan žepar ukradel Alojziju Oražmu listnico s 100 din in avtomobilsko prometno knjižico na ime njegove žene Eme.

—lj **Ukradena kolesa.** Izpred hiše št. 32 na Zaloški cesti je tat odpeljal 800 din vredno, črno pleskano kolo znamke »Brilant« Hermanu Finku. — Ignaciju Oblaku je nekdo ukradel 600 din vredno kolo neznane znamke izpred neke gostilne v mestu. — France Tavčar pa je prijavil, da mu je tat odpeljal 400 din vredno, zeleno pleskano kolo znamke »Baronia« izpred Deržančeve gostilne na Tyrševi cesti.

—lj **Papigica modre barve** je ušla pred dobrim tednom v bližini nove šišenske cerkve. Odda naj se proti nagradi v Drenikovi ulici št. 12.

—lj **Najden denar.** Najdena je bila manjša vsota denarja. Lastnik naj se zglasi pri upravniku glavne pošte.

—lj **Ukradena ura.** Na kopališču »Ilirija« je bila ukradena Ivanu Aleksandru Noču iz Ljubljane 900 din vredna zapestna ura. Tat mu je uro, ki ima počeno steklo, ukradel iz omarice ta čas, ko se je Noč solnčil zunaj.

—lj **Parna in kadna kopel v hotelu Slon** od 6. avgusta zopet odprti. 291/a

Sokol v Medvodah je razvil dečji prapor

Lep sokolski praznik, združen z uspešnim javnim nastopom

Medvode, 5. avgusta

Medvoški Sokol je v nedeljo razvil dečji prapor. Lani naraščajniki, letos dečji prapor — moramo reči, da je to lep uspeh vztrajnega in nesebičnega dela za sokolsko stvar in še posebej jasen dokaz, da je društvo na pravi poti. Saj skrb za mladino je in mora biti ono gibalo, ki daje Sokolu vedno novega poleta. Prapor, ki je krasno izdelan, je društvu lahko v ponos.

Samo razvitje in javni nastop sta se ob najlepšem vremenu mogla izvršiti nemoteno, ter v zadovoljstvo tako nastopajočih kakor tudi gledalcev, ki se jih je nabralo izredno lepo število. Po kratkem, sokolskih misli prežetem uvodnem govoru br. staroste se je ob igranju himne dvignila drž. zastava in v napetem pričakovanju so iskreče oči v četverostopih postrojene dece nemirno čakale njej namenjenega svečanega trenutka, razvitja društvenega dečjega prapora. Kum, stari sokolski borec in prvi starosta medv. Sokola br. Fertin, je s primernimi besedami prapor razvil in ga izročil mlademu praporščaku, z naročilom, naj ga vedno nosi s ponosom in neomadeževanega, on in vsa mlada družina pa naj se vedno ravna po na praporu napisanem geslu — »Le naprej brez miru« —. Strumno je prisegel mladi praporščak in v srcih z njim tudi vsa deca, pobratili so se prapori. Vso slavnost razvitja prapora je nadvse lepo, s pesniško zasnovanim govorom zaključil br. prosvetar.

Razvitju prapora je sledil javen nastop, pri katerem so sodelovali vsi društveni oddelki in tudi nekaj gostov od bližnjih br. društev. Kot prva je nastopila moška deca (42) z prostimi vajami, ki so bile izvedene prav dobro in v lepem kritju. Ženska deca (24) kot druga, ni povsem zadovoljila — drugič več pazljivosti pri uvežbanju. Moški naraščaj (12), se je s svojimi prostimi vajami dobro odrezal, krepki in zagoreli dečki so izvedli vaje precizno in z ognjem. Pri orodni telovadbi so na bradlji nastopili poleg domačih članov tudi br. od Ljublj. Sokola in imeli smo priliko videti nekaj prav lepih vrhunskih vaj. Na drogu je nastopil moški naraščaj ter pokazal, da razpolaga društvo z nekaj dobrimi telovadci, ki naj jim br. prednjaški zbor posveti vso pozornost. Moška deca je s preskoki čez kozo pokazala mnogo vneme in pridnosti. Gotovo ena najlepših točk v programu so bile proste vaje ženskega naraščaja (24). Vaje so naraščajnice prednašale z eleganco in preciznostjo, kar sem pri ženski deci močno pogrešal.

Kot šesta točka sporeda je nastopil moški naraščaj z vojaškimi vajami in bojnimi tekmami. Vaje s puškami na žalost, niso mogle priti do izraza radi prehitre glasbene spremljave. Pri tej točki je sicer vseskozi vzorna klavirska spremljava telovadnih točk malo šepala; tudi glasbena spremljava je važen del vaj in ji bodo odgovorni bratje morali posvetiti največjo skrb. Bojne tekme so občinstvu zelo ugajale in je tekmovalce prav tako kot pri vseh prejšnjih točkah živahno aklamiralo. Članice (12) so svoje proste vaje izvedle lepo in sigurno. Njim sledeča telovadna skladba na Bizetovo koračnico »Karmen« od br. dr. V. Murnika je bila izvedena po domačem moškem naraščaju eksaktno in elegantno ter mi za njeno oceno ni treba drugega kot ponoviti nadvse ugodno oceno na nastopu navzočega avtorja. Članice na dvovišinski bradlji in istočasno nastopajoče člane na drogu je navzoče občinstvo za vrhunske vaje nagradilo z živahnimi aplavzi.

Člani (9) so proste vaje izvedli dokaj dobro, vendar so se mogle opaziti male nesigurnosti, ki imajo verjetno svoj izvor v motnjah radi vpoklicev k vojakom. Kot zaključna točka je šest br. od Lj. Sokola z ognjem in znano dovršenostjo izvedlo dr. V. Murnikovo »Polonezo« za katero so želi viharno odobravanje. Na to so se strnili na telovadišču vsi sodelujoči oddelki k zaključku.

Po pozdravu ter spuščanju državne zastave so kolone telovadcev s prapori na čelu, odkorakale s telovadišča in pričel se je drugi del prireditve, ki je verjetno močno zadovoljil društvenega blagajnika. Ves čas nastopa je z udarnimi koračnicami sodelovala godba »Sora«, ki je tudi pri zabavnem delu prireditve pridno dvigala razpoloženje.

Če svoja opazovanja zaključim, morem reči, da je nastop v vsakem pogledu uspel. V bodoče bi si želel malo hitrejšega odvijanja programa, t. j. boljše organizacije samega nastopa. Prireditev je pokazala, da društvo vztrajno napreduje, da je njegovo vodstvo v dobrih rokah in vnema sodelujočih nam je porok, da bomo v bodoče deležni še vse lepših telovadnih nastopov. Zdravo! L.

Iz Celja

—c **Regulacijska dela na Savinji** so v četrti etapi na Polulah pri Celju zaključena. V kratkem se bo sestala kolavdacijska komisija. S kreditom v znesku okrog 450.000 din nadaljujejo sedaj regulacijo v peti etapi proti Grenadirjevi brvi. Kakor čujemo, bo oddaja del za celotno regulacijo Savinje v peti etapi v kratkem vendarle razpisana. Ta dela bi morala biti že oddana, ne pa šele razpisana. Sedaj smo že v avgustu in bo treba zelo pohiteti, da ne bo nastal v regulacijskih delih nepotreben zastoj ravno v času, ko je vreme za regulacijska dela še ugodno.

—c **Sadje ob državni cesti.** Tehnični razdelek sreskega načelstva v Celju je razpisal javno ustno dražbo sadja ob državni cesti št. 50, in sicer za 16. t. m. za progo Celje—Frankolovo in za 17. t. m. za progo Celje—Vransko—Ločica. Pojasnila o dražbi se dobe ob uradnih urah pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Celju.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

FOTO-AMATERJEM

razvija, kopira povečava fotoatelje Mancini, Ljubljana-Vič. 1765

KLIŠEJE ENO VEČBARVNE FOTOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri PRESKER Sv. Petra cesta 14

POSEST

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

ZIDANO HIŠO

z gospodarskim poslopjem v okolici Slov. Konjic, 5 minut od postaje Draža vas, pripravno za upokojenca, ugodno prodam. Na ogled se dobi lahko slike. Cena 40.000 din. Jakob Cerinšek, Spodnja Pristava 2, Slovenske Konjice. 1857

POUK

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

POPRAVNI IZPIT

V novem tečaju na II. drž. real. gimnaziji na Poljanski cesti se ponavlja in izprašuje snov za popravne izpite. — Informacije pri slugi. 1859

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TOVORNI AVTO

štonski v dobrem stanju kupim. Prednost imajo Diesel. Natančen opis in ceno na naslov: Osrajnik Zdravko, Ribnica na Pohorju. 1855

Najboljši vodnik po radijskem svetu je

„NAŠ VAL“

Sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana — Knaljeva ulica 5.

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Antarktida je bila tropična dežela

Južni tečaj je 2700 m nad morjem, severni pa plava na ledeni skorji nad morjem, globokim 3000 m

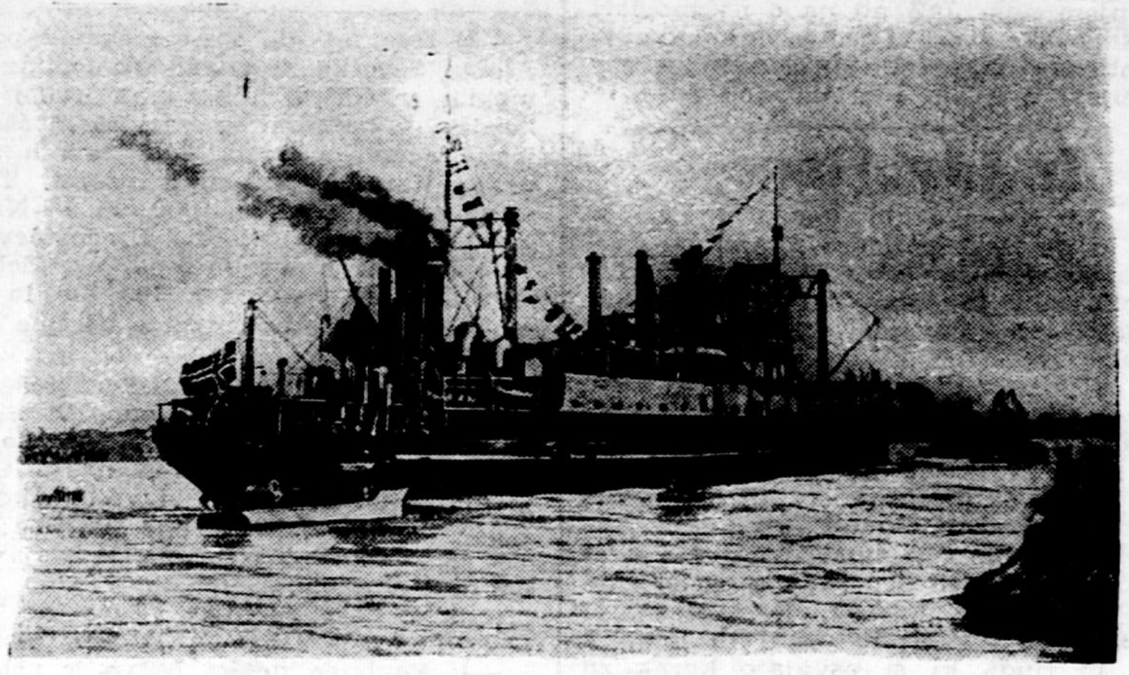

Byrdova ladja pluje proti Južnemu tečaju

Uspehi antarktičnega raziskovanja v zadnjih dvanajstih mescih so prepričali admirala Byrda, da je bila Antarktida nekoč tropična dežela. Gorata krajina, obrobljena z visokimi gorami okrog južnega tečaja in mnogimi pogorji na obali. To je bil izjavil kmalu po svojem prihodu v Santiago. Ali so živeli v onih časih okrog južnega tečaja ljudje ali ne, tega ni mogel točno ugotoviti. Byrd je prepričan, da bo Antarktida nekoč zopet obljudena, če ne napoči znova ledena doba. Ta doba je pa še daleč, kajti led okrog južnega tečaja se topi tako počasi, da se da meriti njegovo pojemanje samo z najfinejšimi aparati.

— Ko sem leta 1928. prvič krenil na južni tečaj — je pripovedoval admiral Byrd — sem ugotovil, da je ta dežela v ledeni dobi. Ledu je pa od leta do leta manj. Ledena odeja je sicer okrog tečaja visoka še 500 čevljev, na obali pa 1000 do 5000, toda počasi se topi. Našli smo znake mnogo debelejšega ledu in zato ni izključeno, da bo Antarktida nekoč zopet obljudena, kakor je bila v pradavnih časih, seveda če ne pride zopet ledena doba. To je pa vprašanje milijonov let. Vendar pa upam, da postane podnebje Argentine in Chila zopet milejše. Pastirji ovac Južnega Chila so mi pravili, da so gore zdaj manj zasnežene in zaledenele, kakor so bile še v časih njihovih očetov.

Kakor se topi led v okolici južnega tečaja, tako se tudi dviga skozi stoletja toplota in najbrž bo toplejši tudi Humbuldtov tok, ki doslej ohlaja subtropične kraje republik Chila in Peruja. V Palmerovi zemlji, ki jo nazivajo angleški geologi Grahamova zemlja, čeprav jo je prvi odkril Palmer, smo našli zamrznjeno jezero in ugotovili smo, da se je napravil led na njem šele pred desetimi ali dvajsetimi leti. Deli ledu, ki so ga raziskali naši učenjaki, so imeli v sebi zmrznjene živali. Najzanimivejše pri tem pa je bilo, da so se te živali zdramile k novemu življenju, ko smo led raztopili.

Admiral Byrd

Ko sem se nekoč mudil na ozemlju severnega tečaja, sem prebival v naselbini Eskimov, ležeči samo 1200 km od tečaja. Tam je bil tudi ameriški pižmon. V poleti so rasle rastline in trava celo v najsevernejšem delu Grönlandije. Toda v okolici južnega tečaja ni trave in edini prebivalci te grozne celine so cesarski pingvini, ki ležejo svoja jajca v šestih mescih za polarno nočjo, medtem ko so poleti edina živa bitja teh krajev kiti in tjulni. V južnotečajnem morju morajo sicer biti tudi ribe, toda mi nismo mogli ujeti nobene. Našli smo eno samo v zamrznjenem ledu, drugo pa v pingvinovem želodcu.

Strašne antarktične zime določajo podnebje južnoameriškega zapadnega arhipela. V primerjavi s krajinami na isti celini na severni poluti, recimo na Norveškem ali na Aljaski, najpustejših krajev na svetu, je bila Antarktida nekoč tropična krajina. To dokazuje dejstvo, da smo našli tam tri okamenine, ki jih pa nismo mogli opredeliti. Razen tega smo našli tudi fosilne liste in zato je možno, da bi se našle v zemlji pod ledeno skorjo mnoge okamenine. Na mnogih krajih smo uporabljali dinamit in našli smo ležišča premoga kot ostanke rastlinstva. Tudi na gorah smo našli sledove premoga, samo da ta premog ni posebno dober. Ustrezal bo približno kakovosti rjavega premoga. Vsa ta ležišča premoga so brez praktičnega pomena, ker so predaleč, da bi jih bilo mogoče izkoriščati, čeprav bi človeštvu zmanjkalo premoga. Bogata ležišča premoga smo našli blizu našega glavnega taborišča v Margaretinem zalivu. V gorah smo našli tudi sledove bakrene, srebrne in svinčene rude.

Ne da se še reči, da se magnetični južni tečaj okoli zemljepisnega počasi vrti ali pa gre svojo lastno nepravilno pot. Ekspedicije so namreč prišle le redko do tega, da bi določile njegovo mesto. Mene je zlasti zanimala teorija, ali se Andi nadaljujejo pod morjem proti jugu od Ognjene zemlje. Naše merjenje morskega dna bi utegnilo to potrditi, toda znanstveno tega nismo mogli točno ugotoviti. V tej zvezi se spominjam, da je južni tečaj v višini 2700 m nad morjem, medtem ko plava severni tečaj na ledeni skorji nad morjem, globokim 3000 m.

Izgubili smo dr. Rika Fuxa

Bolehal je že precej časa, danes ponoči je pa v bolnici umrl

Ljubljana, 6. avgusta

Dopoldne se je naglo razširila vest po Ljubljani o smrti dr. Rika Fuxa ter globoko razžalostila neštete pokojnikove prijatelje, javne sodelavce, predvsem Sokole in njegove poklicne tovariše, magistratne uradnike. Njegova smrt pomeni še tem večjo izgubo, ker ga je prehitela tako zgodaj v lepi moški dobi, ko bi marljiv javni delavec sicer še lahko dal javnosti zelo mnogo. Dr. Fux je bil eden tistih plemenitih in značajnih mož, ki ne govorimo o njihovi značajnosti in plemenitosti le v nekrologih.

Rodil se je 30. marca l. 1887 v Metliki, v Beli Krajini, ki je dala našemu narodu že toliko odličnih mož. Šele pred tremi leti je obhajal svojo 50letnico. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, pravo je pa študiral v Pragi. Zlata Praga ga je privlačevala, ker je že kot dijak čutil slovansko. Zato se je tudi začel takoj udejstvovati v praškem matičnem sokolskem društvu. Ni pa bil le član tega društva, temveč je skrbno proučeval ustroj češkega Sokola. Med svojimi visokošolskimi študijami je tudi z drugimi našimi dijaki ustanovil v Pragi visokošolski krožek v praškem Sokolu. V tem krožku je sodelovalo okrog 30 visokošolcev. Sokolskega dela pa ni zanemarjal tudi med počitnicami. Vneto je sodeloval med domačim društvom in metliški Sokol ga šteje tudi med svoje ustanovitelje.

Po pravnih študijah in doktoratu l. 1913 je najprej nastopil službo na sodišču v Metliki, po nekaj mesecih pa v Ljubljani, kjer je služboval do izbruha svetovne vojne. V začetku l. 1917 je nastopil službo na mestnem magistratu v Ljubljani. Služboval je v raznih oddelkih kot pravni referent, a nekaj časa je bil tudi predsedstveni tajnik. Nazadnje je bil pravni referent v tehničnem oddelku.

Kako je bil cenjen in priljubljen pri javnem delu, tako je užival velik ugled ter priljubljenost tudi med svojimi tovariši, mestnimi uradniki in izredno je bil priljubljen med strankami, ki so se zelo rade zatekale k njemu. Dr. Fux je bil globoko socialno čuteč človek zato je bil tudi med ustanovitelji Bolniške blagajne mestnih in hranilniških uslužbencev. Tej ustanovi je načeloval ves čas od njene ustanovitve.

Dr. Fux je bil nedvomno eden najmarljivejših in najzaslužnejših sokolskih delavcev pri nas. V Pragi med Čehi se je navzel sokolskega in slovanskega duha, zato je ostal navdušen Sokol do zadnjega diha. Že kmalu po prevratu je bil eden najvidnejših voditeljev našega sokolstva in sodelavec, prava desna roka Gangla kakor tudi Oražna. Po vojni je bil tajnik Slovenske sokolske zveze, potem je pa vodil tajniške posle SSKJ do reorganizacije sokolske organizacije l. 1929. Tudi pozneje je bil član savezne uprave.

L. 1935 je bil izvoljen kot poslanec mesta Ljubljane in poslansko delo mu je vzelo mnogo časa, da se ni mogel več tako aktivno udejstvovati v Sokolu. Ko je pa potekel njegov mandat, je bil zopet izvoljen v savezno upravo, kjer se je živahno udejstvoval do nastopa bolezni. V kratkem članku ni mogoče našteti vsega njegovega dela, saj se je udejstvoval tudi v mnogih sokolskih odsekih. Naj omenimo le, da je vodil uspešno narodno obrambni odsek v savezni upravi.

Dr. Fux se je udejstvoval tudi v številnih sokolskih ustanovah. Tako ga šteje Jugoslovenska sokolska matica med svoje ustanovitelje. V nji je dolgo sodeloval kot gospodar in blagajnik. Razen tega je bil član Kola Sokolov, ki izdaja »Sokolsko voljo«. Njegove zasluge za sokolstvo so znali ceniti naši Sokoli že kmalu po prevratu, zato so ga tudi izvolili za starosto ljubljanske sokolske župe.

Posebno poglavje bi zaslužilo že samo dr. Fuxovo sokolsko delovanje v Beli Krajini. Dr. Fux je bil eden najzaslužnejših sokolskih organizatorjev ne le v Ljubljani, temveč tudi v svojem rodnem kraju in sploh Beli Krajini. Izredno bogato je bilo tudi dr. Fuxovo sokolsko publicistično delo.

Že ta kratek opis pokojnikovega dela nam kaže, kako mnogo smo izgubili z dr. Fuxom. Tolaži nas lahko samo zavest, da to delo živi ter bo vedno rodilo žlahtne sadove.

Dr. Fux je že precej časa bolehal. Kakor vsi nesebični ljudje, je tudi on pozabljal pogosto nase ter se ni dovolj varoval. Tovariši so mu v skrbi za njegovo zdravje svetovali, naj izpreže nekoliko delo ter naj posveti svojemu zdravju večjo pozornost. Toda delal je, dokler ga ni bolezen prisilila, da je moral leči. V začetku se je zdravil v domači oskrbi, pred tedni se mu je pa zdravje tako poslabšalo, da so ga morali poslati v bolnico. Zdi se, da je bilo že prepozno. V pretekli noči se je njegovo bogato življenje končalo.

Njegov spomin bo vedno živel med nami.

Svojcem naše iskreno sožalje!

Opravičljiva raztresenost

V kupeju alpskega brzovlaka sedita samo dva potnika — študent in lepa okrog 25 let stara dama. Ne poznata se in v nasprotju s staro navado ob takih prilikah ne storita ničesar, da bi navezala pogovor. Študent je zatopljen v čitanje novin, dama pa dremlje. Oči ima pri tem napol odprte in lepe nožice se ji vidijo skoraj do kolen.

Kar plane študent pokonci, se vrže na mlado damo, jo krepko objame in večkrat strastno poljubi. Dama je tako presenečena, da prvi hip sploh ne more spraviti iz sebe nobene besede. Ko si nekoliko opomore od presenečenja, vzklikne ogorčeno:

— Čujte gospod, to je pa že od sile, kaj si pa drznete!

Študent nekaj časa stoji in jo debelo gleda, potem pa stopi k oknu, se skloni skozenj in pogleda na vse strani. Slednjič zopet sede in pravi s ponižnim spokorjenim glasom:

— Oprostite, prosim, milostiva — zdelo se mi je, da je vlak zavil v predor.

Potem se pa zopet zatopi v čitanje.

✝

Sporočamo žalostno vest, da nas je danes za vedno zapustila naša ljubljena mati, stara mati, tašča, gospa

Ana Rus, roj. Šumi

vdova po okrajnem šolskem nadzorniku

previdena s tolažili svete vere.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 7. avgusta ob ½6. uri popoldne iz hiše žalosti na novo pokopališče v Kranju.

Maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farni cerkvi.

V KRANJU, dne 5. avgusta 1940.

VILKO, profesor, MARJAN, basist dunajske drž. opere — sinova; MARJANA, VILKO — vnuka; ZORA, roj. DOGŠA — snaha.

Brez posebnega obvestila.

Naznanjamo, da nas je zapustil naš

dr. Riko Fux

Na zadnji poti ga spremimo v sredo, dne 7. t. m. ob pol 6. uri popoldne iz Žal k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana — Metlika, dne 6. avgusta 1940

ŽALUJOČI OSTALI

Mestni pogrebni zavod
Občine Ljubljana

Daniel Lesueur

158

Krinka ljubezni

Roman

— Kar imenujte jo tudi vi babica, gospodična de Valcor. To bo bolje, nego zahtevati od mene, naj rečem »gospod markiz«. In čestitajte ji, da vam daje prednost, vam, nedolžni pred menoj, grešnico, ker sloni vaša varnost na brezpravju, zagrešena nad menoj. S svojim molkom vas drži na vrhu, mene pa pušča v prepadu...

— Zaleteli ste se! — je vzkliknila Michelina. Zato ste me torej počakali tu na pokopališču, da bi mi povedali tako bajko!

— Nikakor ne. Pričakovala sem vas, da bi poslala vašemu očetu, ki je morda tudi moj, vest, s pomočjo katere bo markiz de Valcor bolje oborožen proti tistim, ki ga preganjajo. Iztreznite se, vaš ponos mi je odrekel pravico braniti vaše ime. Toda sestala sem se z vami samo s tem namenom.

— Resnica... je dejala Michelina sanjavo. Zrla je na mlado Bretonko v grozi, ki ji je jemala vso razsodnost.

— Da, dobro me poglejte, — je nadaljevala Bertranda z bolestnim nasmehom. — Potem ko se vrnete domov, pa stopite pred zrcalo. Našli boste še tisto podobnost, ki je naju delalo včasi enaki dvema sestrama. Kmalu bo povsem izginila. Gorje in beda sta mi spačila obraz. Toda ne pozabite na to, če bi znova zapadli izkušnjavi priključiti moji nesreči in bedi svoje zaničevanje.

— Ne zaničujem vas, — je dejala Michelina, ganjena tako, da ji je odpovedal glas. — Prav zdaj vas ne zaničujem, samo najina pota se mi zde tako daleč narazen. Vi trdite, da se stikajo... Kako naj verjamem to, ne da bi padel sum na mojega očeta! Njegovi sovražniki so vas zlorabili, toda jaz vam vračam pravičnost. Ne zlorabljajte pasti, ki jo nastavljajo. Govorili ste plemenito.

Ker je Bertranda molčala, je Michelina pripomnila:

— Kaj morem storiti za vas?

Bertrandi se je poznalo na obrazu, kako rada bi odgovorila. Že je vstajala iz globine svojega ponižanja nad zaničevanjem, s katerim so jo ubijali. Po lastnih besedah je bila vrgla zaničevanje na dno te slepe duše, ki jo je hotela zasuti z njim. A to ji ni zadostovalo. Ni sicer hotela kovati dobička iz oropane usode, ni pa mogla premagati želje, da bi ne spravila pod nežno kožo te lepe, krepostne in bogate Micheline tresljajev očetovega zločina.

— Kaj morete storiti zame? — je ponovila. — Izpolnite lahko edino mojo željo. Povejte svojemu očetu to, kar ste slišali iz mojih ust. Priporočite mu, naj ostane odločno v sporazumu z morilcem starega Pabra. To je mož s pismom. S pomočjo tega človeka upa Escaldas, da ga bo uničil.

V tej obliki Bertranda ni mislila poslati važnega svarila markizu de Valcoru. Toda valovi človeških strasti so burni kakor valovi morja. Vse, kar je bilo tu malo prej rečeno, ni bilo pravilno. Naval silne bolesti je narekoval zadnje besede, tako strašno pomembne: morilec starega Pabra, mož s pismom...

Pred Micheliinimi očmi je takoj vstala podoba: mračen obraz tistega, ki ga je nazivala apaž, ne da bi pomislila, da tako pravilno govori o tem sumljivem možu, kateremu je dejal njen oče: Kaj vam nisem prepovedal hoditi za menoj! S tem spravljate sebe v enako nevarnost kakor mene.

Nesrečno dekle je bilo bledo kakor marmor nagrobnih spomenikov. Odgovorilo je:

— Tega poslanstva ne izpolnim.

— Zakaj ne?

— Niste me dobro razumeli, — je zajecljala Bertranda in se sama zgrozila nad smislom, črpanim iz njenih besed.

— Ničesar nisem razumela in ničesar nočem razumeti, — je dejala Michelina. Mojemu očetu se ni treba sporazumevati z morilci. On nima nič skupnega s takim poslanstvom. Tudi če bi bila njegova rešitev odvisna od tega. Naj se izpolni usoda!

VII.

OB ZIBELKI.

Bertranda Mathurini Gaelovi.

April, 1902.

Babica, ali je res, da imate tajno? Ali je res, da so prišli k Vam, da bi jo iztrgali iz srca? Ali je res, da sedite na kameniti klopici pred vrati, kadar pada mrak in kadar začne ocean tožiti? Ali je to res, da to niso prikazni mrtvih, temveč da hodijo v temi okrog Vaše duše prividi živih?

Babica, preveč me muči Vaša bolest. Usmilite se me! Oprostite mi! Če Vas spravlja moj greh v obup, vedite vsaj, da v njem ni nehvaležnosti, ni trme, niti brezbrižnosti do vas.

Verjemite mi, da v njem ni niti podlosti. Ne drznila bi se pisati Vam, če bi ne mogla doprinesti tega dokaza. Toda ta dokaz že imam. Vedite, da so me zapeljali, kakor so zapeljali Vas. Odkrili so mi, kar veste in da veste to. Čutila sem, kako raste okrog mene veličina Vašega molka. Tudi jaz sem molčala. Molčala bom vedno. Mar ne vedo, kaj je mati, da so upali, da boste izdali svoje meso in svojo kri...

Babica, tudi jaz imam sina... Otročiček spi v svoji zibelki pri mizi, za katero Vam pišem.

Gorje, Vi mislite, da je to sramota zame, da je tu, da diha svoj sladki dih, ki nisem imela pravice dati mu ga. Tega ne morem verjeti.

Ljudje pravijo, da je to greh. Kaj pa? Da sem ustvarila njegovo srce z utripi svojega?... Toda kadar ga vzamem v naročje in kadar mu teče v usta mleko iz mojih nedrij, ali naj bo to tudi greh? Kje se torej pričenja zlo in kje konča v človeškem življenju? Biti mati, mar to ni sveto že samo ob sebi... Kako je torej mogoče, da se čutim tako srečno v materinstvu? Kako je mogoče, da se je naselila v mojem srcu skrivnostna moč materinskega srca?

Urejuje Josip Zupančič // Za Narodno tiskarno Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani